

Datum
2026-03-04Ert Datum
2026-02-17Diarienummer
RUN/260070Er beteckning
Fi2026/00350

Finansdepartementet

Svar på remiss om Europeiska kommissionens förslag till förordning om digitala nät KOM (2026) 16

Region Värmland tackar för möjligheten att svara på remiss om Europeiska kommissionens förslag till förordning om digitala nät KOM (2026) 16 och vill lämna följande synpunkter.

Övergripande intryck och sammanfattande bedömning

Förslaget till förordning om digitala nät innebär en tydlig maktförskjutning från medlemsstaterna till den europeiska nivån, särskilt inom spektrumförvaltning och marknadsreglering.

För medlemsstater som, likt Sverige, ligger långt fram i digital infrastrukturutbyggnad framstår delar av förslaget till förordning som otidsenliga och framstår som mindre relevanta eller överreglerande. Ett tydligt exempel är det stora fokus som i förslaget läggs på avvecklingen av koptarnäten – en fråga som i praktiken redan är passerad i Sverige.

Förslaget visar att Europeiska kommissionen tydligt vill stärka sitt grepp om hur de nationella mobilmarknaderna fungerar, i syfte att minska skillnaderna mellan medlemsstaterna och fördjupa den inre marknaden. Det mest påtagliga verktyget för detta är en förändrad syn på spektrumförvaltningen.

Samtidigt kan harmonisering och ökad förutsägbarhet bidra till en mer integrerad europeisk marknad och bättre förutsättningar för storskaliga investeringar.

Generella synpunkter

Region Värmland är generellt sett positiv till harmoniserad reglering inom Europa i syfte att skapa förutsättningar för att Sverige och Europa ska bli mer konkurrenskraftiga relativt resten av världen. Grundläggande för det är att skapa goda förutsättningar för en hög investeringsvilja. Idag är det många saker som upplevs som investeringshämmande i Europa. EU behöver bli mer investeringsattraktivt och därmed att den regulatoriska bördan på aktörerna minskas så långt det är möjligt.

Region Värmland inser att det krävs ett visst parlamentariskt stöd för att få igenom nya och moderniserade regleringar i EU. När det gäller

Datum
2026-03-04

Diarienummer
RUN/260070

digitalisering och konnektivitetsinfrastruktur är Sverige ett land som länge legat i framkant, vilket inneburit stora fördelar för såväl näringslivet som offentlig sektor. Ny reglering på EU-nivå får inte ske på bekostnad av medlemsstater som har ambitionen att vara i framkant. Det bör alltså finnas en balans mellan centralisering och nationellt inflytande.

När Region Värmland nu tar del av Europeiska kommissionens förslag till Förordning om digitala nät går det övergripande att konstatera att delar av det som föreslås hade varit relevant i Sverige för 10 till 15 år sedan.

1.2.1.1 Förvaltning av radiospektrum ska ske enligt nya harmoniserade regler

Kommissionen föreslår att spektrum i större utsträckning ska betraktas som en gemensam resurs inom EU. Detta innebär ett principiellt skifte. Hittills har medlemsstaterna varit tydliga med att spektrum är en nationell resurs, och det centraliserade synsätt som nu föreslås kan förväntas möta motstånd både i rådet och i Europaparlamentet.

Det är viktigt att notera att kommissionens utökade mandat inte i första hand gäller vilka frekvensband som ska användas till vad, utan hur och på vilka villkor tilldelning sker – vanligtvis genom auktioner. Ett undantag gäller satellit D2D (direct-to-device), där en EU-gemensam tilldelning föreslås bli möjlig.

Historiskt har frekvensauktioner i många medlemsstater använts för att:

- stärka statskassan,
- uppnå nationella politiska mål (t.ex. täckningskrav, konkurrensnivå, teknikval, leverantörsfrågor),
- påverka marknadsstrukturen.

Olika nationella angreppssätt har bidragit till fragmentering av den inre marknaden. Regelverket har dessutom vilat på relativt flexibla och tolkningsbara begrepp, såsom ”effektiv användning”.

Kommissionen föreslår:

- längre tillståndstider,
- mer harmoniserade tilldelningsvillkor,
- ett EU-förfarande med möjlighet till ingripande vid marknadspåverkan.

Längre tillståndstider kan tolkas som ett sätt att minska utrymmet för nationella särintressen och begränsa regeringars möjligheter att påverka

Datum
2026-03-04

Diarienummer
RUN/260070

marknadsstrukturen genom återkommande auktioner. Detta ligger i linje med mobiloperatörernas önskemål om ökad förutsägbarhet.

I fråga om antalet konkurrerande mobiloperatörer nationellt verkar dock förslaget till förordning fortsatt ge de nationella regleringsmyndigheterna betydande inflytande.

Kommissionen betonar även ökad spektrumdelning (spectrum sharing), vilket i grunden är positivt ur effektivitetssynpunkt. Förslaget om "use it or lose it" – alternativt "use it or share it" – kan ses som en balansåtgärd för att möjliggöra längre tillståndstider utan att riskera ineffektiv resursanvändning.

Region Värmland har varierande geografiska och demografiska förutsättningar och då är tillgången till radiospektrum central för att möjliggöra god täckning och kapacitet i mobila nät både i tätorter och landsbygdsområden, inklusive längsmed transportstråk. Förutsägbara och långsiktiga tilldelningsvillkor är därför viktiga för planering av nätutbyggnad och teknikutveckling. Mot bakgrund av detta välkomnar Region Värmland ytterligare harmonisering på området för radiospektrum. Det är dock viktigt att den föreslagna regleringen utformas på ett sätt som gör det möjligt att beakta nationella, regionala och lokala marknadsförhållanden, till exempel täckningsgrad i glesbefolkade områden. Detta gäller särskilt reglerna om hur tillståndsvillkor för radiospektrum ska utformas.

Region Värmland välkomnar en bättre uppstyrning och harmonisering av marknaderna för mobila nät. Det är bra med viss uppstyrning och harmonisering men framför allt att det blir mer förutsägbart för investerare. Det är dock inte självklart att om de nuvarande fyra svenska mobiloperatörerna vore paneuropeiska, att det skulle vara bättre för Sverige och Värmland.

Region Värmland anser att det är en otidsenlig vertikal integration i mobilnätmarknaden. Det finns många andra åtgärder som skulle kunna leda till en bättre utveckling, exempelvis att mobiloperatörer som finns kvar i ett land även kan köpa tjänster inom och utom Europa.

Det är en sak att marknaden för mobila nät är fragmenterad. Om den var mer förutsägbar och om de regulatoriska förutsättningarna skapar möjligheter för storskalighet i driftförhållanden och en minskad vertikal integration, så skulle det sannolikt inte spela någon roll om det finns många mobiloperatörer i Europa. En reglering som leder till färre mobiloperatörer i Europa är en lösning om marknaden ska fortsätta vara så vertikalt integrerad som den är idag. Den föreslagna regleringen bör i stället ta inspiration av IT-sektorn där det är mycket vanligt att dela infrastruktur och köpa olika komponenter som tjänster.

Datum
2026-03-04

Diarienummer
RUN/260070

1.2.1.2 Övergång till fiberbaserade nät

Förslaget omfattar regler om övergången till fibernät i syfte att påskynda och stödja utfasningen av äldre kopparbaserade nät. Medlemsstater som inte avvecklat sina kopparbaserade nät före den 30 juni 2029 ska upprätta nationella planer för en stegvis utfasning och övergång under perioden 2030–2035. Slutanvändarna ska i god tid få information om utfasningen och tillförsäkras tillgång till nätverk utan avbrott.

Nationella regleringsmyndigheter ska kunna ålägga fiberoperatörer att på begäran ansluta hushåll inom avgränsade områden där kopparnätet stängs ner. Myndigheterna ska kunna fastställa villkor och ersättning för anslutningen och avgöra vilken operatör som ska vara ansvarig för utförandet.

I områden där kopparnätet avvecklats föreslås att den aktör som äger fiberaccessnät ska vara skyldig att ansluta alla kunder som så önskar, och att den nationella myndigheten ska kunna fastställa ett pristak.

Kommissionens fokus tycks i första hand vara att säkerställa en ordnad övergång från koppar till fiber, där inga kunder lämnas utan anslutning.

Även i Värmland och sannolikt i alla delar av Sverige finns hushåll och företag som inte kan få fiberanslutning, exempelvis på grund av geografiska hinder. En modell där fiberägare måste ansluta samtliga inom sina täckningsområden, till ett av myndigheten fastställt maxpris, kan därför komma att bli föremål för kompromisslösningar.

Region Värmland ställer sig positiv till att förslaget till förordning möjliggör att nationella regleringsmyndigheter ska kunna ålägga fiberoperatörer att på begäran ansluta hushåll inom avgränsade områden där kopparnätet stängs ner. Eftermarknad är en betydande utmaning för Värmland, där fibernätsägare inte alltid hanterar beställningar av anslutningar eller där fibernätsägare uttrycker en oviss tidplan.

Förslaget i förordningen skulle kunna bidra till en helt nödvändig utbyggnad av fibernät i Värmland och därmed skapa bättre förutsättningar för en fortsatt digitalisering i Värmland. Sannolikt är situationen likadan i andra delar av Sverige.

Förslaget innehåller dock flera oklarheter som behöver förtydligas.

- När gäller skyldigheten? Enbart i samband när kopparnätet avvecklas?
- Gäller skyldigheten även långt efter att kopparnätet har avvecklats?
- Vad avses med "begränsat område"?
- Om flera fibernätsägare finns i ett område, vem av dem träffas då av skyldigheten att ansluta kunder?

Datum
2026-03-04

Diarienummer
RUN/260070

- Kommer skyldigheten på något sätt utgå från eller vara kopplad till den kartläggning av fibernät i absolut närhet (homes passed) som den nationella regleringsmyndigheten genomför årsvis?
- Finns risken att regleringens effekter försvagas, om aktören kan undkomma reglering beroende på hur aktören väljer att rapportera till kartläggningen?

Ur ett konsument- och samhällsperspektiv är förslaget till leveransplikt i fibernät bra, samtidigt behöver fibernätsägare ges långsiktig förutsägbarhet eftersom investeringarna i fibernät är omfattande. Reglering bör ge tydliga spelregler och långsiktighet. Det är inte rimligt att ändra spelreglerna utan att kompensera aktörerna när så är rimligt och nödvändigt. En reglerad leveransplikt där den nationella regleringsmyndigheten får befogenhet att sätta ett takpris på fiberanslutningar kan, beroende på hur reglering och takpris utformas, komma att behöva förenas med en ekonomisk kompensation till nätägaren.

En viktig parameter att ta hänsyn till är att utbyggnadskostnaden för efteranslutningar inte enbart är beroende av avstånd till befintligt nät, utan det kan vara en mängd andra kostnadsposter som entreprenörens etableringskostnader, svåra markförhållanden, kapacitetsbrist i befintligt nät o.s.v.

I Värmland är kopparnäten i huvudsak redan avvecklade och de områden där kopparnätet fortfarande är i drift, har beslut tagits om avveckling under år 2026. Oaktat avvecklingen av kopparnätet är eftermarknad i fibernät en stor utmaning i flera geografier i Värmland.

Det bör också poängteras att hushåll och företag ligger där de ligger. Valet av plats har inte valts utifrån hurvida det finns kopparnät, fibernät eller mobiltäckning, utan för att det var bäst läge, jordmån o.s.v. Företagen ska inte behöva avvecklas och invånare ska inte behöva flytta p.g.a. att de inte kan delta i digitaliseringen.

Det är svårt att förstå varför det i förslaget till förordning ens görs en koppling mellan leveransplikt i fibernät och avvecklingen av kopparnätet? Produktenskaperna hos kopparbaserade tjänster och fiberbaserade tjänster är inte likvärdiga och därmed är det inte utbytbara produkter. Det rimliga är att en leveransplikt i fibernät bör vara helt frikopplad från avvecklingen av kopparnätet. Inte minst eftersom kopparnätet redan är helt avvecklat i vissa medlemsstater, medan det inte är fallet i andra medlemsstater. Kan regleringen som den nu är formulerad till och med leda till att det hämmar teknikomställningen?

1.2.1.2 Bibehållna konkurrensregler

För att marknader för elektronisk kommunikation ska fungera, trots att konkurrensen ofta är begränsad, bibehålls möjligheten för

Datum
2026-03-04

Diarienummer
RUN/260070

regleringsmyndigheter att införa konkurrensfrämjande förhandsreglering av tillträde. Reglerna för marknadstillträde och konkurrens ska fortsatt bygga på principen om proportionell och behovsanpassad sektorreglering, där ingripanden endast ska göras om marknadsmisslyckanden konstateras. Skyldigheter kan åläggas operatörer som bedömts ha betydande inflytande på en relevant marknad. Om en skyldighet om tillträde bedöms nödvändig ska nationella regleringsmyndigheter enligt förslaget i första hand ålägga tillträde i enlighet med harmoniserade tillträdesprodukter. De harmoniserade tillträdesprodukterna ska definieras av kommissionen genom kommande genomförandeakter.

Region Värmland anser att konkurrensfrämjande förhandsreglering även fortsättningsvis bör baseras på de grundläggande principerna om att konkurrens skapar incitament för företag att vara innovativa och bli mer effektiva, att den leder till lägre priser och högre kvalitet på produkter och tjänster och i förlängningen till produktivitet och tillväxt. Det sektorsspecifika konkurrensregelverket för operatörer med betydande inflytande på accessnätsmarknaderna för gigabitnät bör samtidigt förenklas och anpassas för att svara mot marknadsutvecklingen. Reglering bör utformas för långsiktig tydlighet och förenkling för att bibehålla en fungerande konkurrens, minska administrativa bördor på företag och för att inte hämma investeringar.

Region Värmland ställer sig positiv till förslaget till en universell tillträdesprodukt som ser lika ut i hela Europa. Men att koppla universell tillträdesprodukt som en skyldighet genom förhandsreglering blir sannolikt svårt eftersom förhandsregleringens utfall ser olika i olika länder. Ska man gå in med en universell reglerad basprodukt bör det vara ett universellt verktyg, inte genom förhandsreglering utan genom någon annan lämplig lösning.

Sannolikt kan en universell tillträdesprodukt vara en bra lösning i stället för förhandsreglering givet att det går att hitta rätt nivåer i prisnivåerna på den universella tillträdesprodukten.

1.2.1.4 Nätneutralitet och nya regler för en frivillig medlingsfunktion

Enligt förslaget ska nuvarande regler om ett öppet internet i allt väsentligt införlivas i förordningen, vilket innebär att de grundläggande principerna om likabehandling av trafik och slutkunders rättigheter bibehålls. Kommissionen ska kunna anta genomförandeakter i syfte att tydliggöra och specificera villkor för erbjudanden av specialiserade tjänster.

Region Värmland har inga synpunkter på de grundläggande principerna om likabehandling av trafik och slutkunders rättigheter. Dessa grundläggande principer är i sig en självklarhet. Men regionen befarar att förslaget att införliva detta i förordningen är ett första steg i en ökad regleringsbörda för

Datum
2026-03-04

Diarienummer
RUN/260070

de s.k. ”over-the-top”-tjänster, d.v.s. tillämpningar, appar och tjänster som använder Internet som bärare.

Region Värmlands uppfattning är att dessa aktörer idag inte träffas av någon belastande reglering och har därför stor frihet att ta fram innovativa tillämpningar som snabbt kan erbjudas användare i alla EU-länderna. Det kan ändå konstateras att lagstiftning inom telekomområdet sällan har bidragit till en innovativ utveckling. Däremot har de mindre reglerade tjänsterna som ligger ”over-the-top” d.v.s. appar och tjänster ovanpå Internet haft en god utveckling då dessa leverantörer inte har behövt ta hänsyn till någon krånglig och belastande reglering, som dessutom kan vara olika implementerad i olika EU-länder. Denna historik bör lagstiftaren ta lärdom av. Är det verkligen vettigt att dra in ännu mer i reglering, när historiken visar att lättare reglering eller ingen reglering alls verkar vara ett recept på innovation, investeringsvilja och framgång?

Om avsnittet i förordningen syftar till att Europeiska kommissionen ska få en bättre jurisdiktion för att få kontroll och möjligheten att reglera internationella techgiganter (exempelvis amerikanska molntjänstleverantörer) så finns det sannolikt goda avsikter med det och kan vara en välkommen ambition. Vad gäller OTT är det dock inte bara stora tech-bolag som erbjuder sådana tjänster utan det är numera den leveransform som föredras av i princip alla leverantörer av programvaror och IT-system, många av dem jämförelsevis små. Det skulle vara olyckligt om det sker på bekostnad av förutsättningarna för välmående mindre IT-leverantörer.

Ett exempel på detta är en undersökning som nyligen genomförts i Värmland tillsammans med sex andra regioner i Mellansverige. Undersökningen visar bland annat på att små och mellanstora företag i vitt skilda branscher köper molntjänster av en stor mängd andra små och mellanstora företag i IT-branschen såväl lokalt som nationellt och från andra europeiska länder. Helt enkelt ett omfattande ekosystem av kunder och leverantörer som består av mindre företag. Dessa IT-företag har specialiserat sig på att ta fram molntjänster specialanpassade för en specifik bransch, t.ex. växtodling eller tunga specialtransporter. Det skulle vara väldigt olyckligt för såväl dessa mindre molntjänstleverantörer som deras kunder som är små och mellanstora företag i olika branscher, om leverantören lägger in en kommunikationsmöjlighet i molntjänsten som leder till att företaget riskerar att träffas av en belastande reglering.

Det skulle vara olyckligt om dessa mindre företag drabbas av ytterligare regelbörda som försvårare och fördyrar deras verksamhet. Det skulle i förlängningen leda till sämre förutsättningar för en positiv regional utveckling.

Om införlivandet av regleringen förverkligas bör Europeiska kommissionen lösa detta genom att regleringen enbart träffar företag över en viss storlek,

Datum
2026-03-04

Diarienummer
RUN/260070

inte minst eftersom det kan antas att ambitionen är att få bättre kontroll på internationella techgiganter.

1.2.1.5 Nya och skärpta regler för resiliens och beredskap

Behovet av en säker och redundant konnektivitet ökar inom såväl närområdet som i stråk som knyter Sverige och Europa till omvärlden. Region Värmland anser att god beredskap och stärkt resiliens i de digitala infrastrukturerna är av stor betydelse.

Region Värmland ställer sig positiv till att säkerhet och beredskap får nya och skärpta regler, men ser samtidigt en risk i framtagandet av den gemensamma beredskapsplanen. Det bör tydliggöras hur informationsdelning mellan medlemsländerna och EU-institutioner ska hanteras när det gäller skyddsvärd information och nationella säkerhetsintressen. Därutöver anser Region Värmland att det fortsatt behöver finnas utrymme för att vidta nationella åtgärder när det är nödvändigt av nationella säkerhetsskäl samt för att säkerställa ett starkt skydd av samhällsviktig verksamhet.

Vidare anser Region Värmland att reglering avseende tekniska och organisatoriska cybersäkerhetsåtgärder och åtgärder för stärkt motståndskraft inte ska vara sektorsspecifika, utan följa av den generella regleringen i NIS 2- och CER-direktiven.

För regionala utvecklingsnämnden

Erik Evestam
Ordförande Regionala utvecklingsnämnden